

Joanna Stankiewicz /po mężu Januszcza^k/ urodziła się w Lidzie 26 sierpnia 1920 r. z Ojca Bronisława i Matki Pauliny z Litwinowiczów, w rodzinie katolickiej i patriotycznej o tradycjach powstania styczniowego.

Ojciec Joanny był mechanikiem samolotowym ^{w parku} przy V pułku lotniczym w Lidzie. Poległ na posterunku, już w pierwszym dniu wojny, podczas niemieckiego nalotu na tamtejsze lotnisko w dniu 1 września 1939 r.

W okresie międzywojennym Joanna ukończyła naukę w Gimnazjum i liceum im. Hetmana Karola Chodkiewicza w Lidzie, uzyskując w maju 1939 r. Świadectwo maturalne.

Po ogłoszeniu mobilizacji w związku z napadem Niemiec na Polskę, Joanna zgłosiła się do Służby pomocniczej kobiet i została przydzielona do zespołu telefonistek przy sztabie obrony przeciwlotniczej w Lidzie. Po przekroczeniu granicy Polskiej przez wojska sowieckie, Joanna brała udział w niszczeniu /paleniu/ akt Starostwa, Magistratu, Policji itd.

Po zajęciu Lidy, Joanna została zatrudniona jako kasjerka w miejscowej elektrowni.

Na początku listopada 1939 r. Joanna wstąpiła do polskiej tajnej organizacji niepodległościowej, której kierownikiem był student Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie, Kleofas Piasecki ps. "Lolek".

Po wpadce organizacji w marcu 1940 roku Joanna wraz z szeregiem innych osób, została aresztowana przez NKWD poczym przeszła ciężkie śledztwo w więzieniach w Baranowicach i Mińsku, zakończone dopiero w dniu 29 stycznia 1940 r., Wyrokiem Kolegium Sądu Najwyższego ZSRR pod przewodnictwem Gen. Płk. Wasilija Ulricha, skazującym ją na 5 lat więzienia + 3 lata zesłania.

W procesie tym zapadło 5 wyroków śmierci (4 wykonano). Pozostałych 8 osób skazano na długoletnie więzienia i zesłania.

W chwili wybuchu wojny Niemiecko - Sowieckiej w czerwcu 1941 roku Joanna przebywała w więzieniu w Mińsku. W dniach 24-27 czerwca, więźniowie zostali ewakuowani z Mińska do Czerwiani ok. 80 km. Joanna wzięła udział w słynnym "marszu śmierci" podczas którego sowieccy konwojenci wymordowali w czasie marszu, ponad połowę konwojowanych więźniów. Ocalało ca. 2-3 tys., przeważnie kobiet i więźniów - kryminalistów.

Po ucieczce konwojentów, Joanna wróciła do domu w Lidzie, poczym wyjechała na wieś, gdzie pracowała jako nauczycielka w szkole polskiej.

W maju 1943r. wstąpiła do A.K. do kompanii "Lecha" /Jan Wasiewicz/, jako sanitariuszka ps "Jaśka".

Po akcji "Burza" była łączniczką przy mjr. Kotwiczu pod ps "Dżana".

Po wojnie Joanna zamieszkała na Wybrzeżu, gdzie pracowała jako ekonomistka w spedycji międzynarodowej a w wolnych chwilach jako przewodnik wycieczek zagranicznych.

- Joanna Stanisława /po mężu Januszewska/ urodziła się w Lidzie 26 sierpnia 1909 r. z Ojca Stanisława i Matki Pauliny z Litwinowiczów, w rodzinie katolickiej i patriotycznej o tradycjach powstania styczniowego.

Ojciec Joanny był mechanikiem samolotowym przy V pułku lotniczym w Lidzie. Połaził na posterunek, jak w pierwszą wojnę, podczas niemieckiej okupacji na tamtejsze lotnisko w dniu 1 września 1939 r.

W okresie niemieckiej okupacji Joanna skończyła naukę w Gimnazjum i Liceum im. Marii Karoli Głuchkiewicz w Lidzie, uzyskując w maju 1939 r. świadectwo dojrzałości.

Po oświeceniu mobilizacji w związku z napaścią Niemiec na Polskę, Joanna została skierowana do Siły Powietrznej, gdzie została przydzielona do zespołu telefonistek przy sztabie obrony przeciwlotniczej w Lidzie. Po przekroczeniu granicy polskiej przez wojska sowieckie, Joanna brała udział w przeszkoleniu w obojczyku, w tym czasie została skierowana do Szkoły Kadetki w Lidzie.

W październiku 1939 r. Joanna wstąpiła do polskiej sztabu obrony przeciwlotniczej, której kierownikiem był student Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie, Kłofas Piasecki ps. "Bolsk".

Po ucieczce organizacji w marcu 1940 roku Joanna wraz z szeregiem innych osób została przesłana przez NKWD do obojczyka w Lidzie. W więzieniach w Baranowiczach i Mińsku, zakończono dogotero w dniu 29 stycznia 1940 r., Wyrokem Kolegium Sądu Najwyższego ZSRN pod przewodnictwem Gen. Płk. Władysława Ulińskiego, skazujących ją na śmiertelność + 3 lata zesłania.

W procesie tym zapadło 2 wyroki śmierci, 1 wykonano. Pozostałych 2 osób skazano na dożywotnie więzienie i zesłania.

W obojczyku wybuchła wojna niemiecko - sowiecka w październiku 1941 roku. Joanna przeżyła w więzieniu w Mińsku. W dniach 24-27 czerwca, więźniowie zostali ewakuowani z Mińska do Gierwina ok. 80 km. Joanna została wzięta do obojczyka "Kamień Śmierci" podczas którego sowieccy konwojenci wyrobili w czasie marszu, ponad połowę konwojowanych więźniów. Ocalała ok. 2-3 tys. przetrwała kobiet i więźniów - kryminalistów.

Po ucieczce konwojantów, Joanna wróciła do domu w Lidzie, pozostając w ukryciu.

Ojciec na wieść o ucieczce Joanny pracował jako nauczycielka w szkole polskiej.

W maju 1941 r. wstąpiła do A.K. do kompanii "Lucha" Jan Wasiłowski, jako sanitariuszka ps. "Jaska".

Po ucieczce "Lucha" była reżymowa przy sztabie. Lotnisko ps. "Młana".

Po wojnie Joanna zamieszkała w Wyrzynie, gdzie pracowała jako ekonomistka w gospodarstwie wiejskim, a w wojnach ocalała jako przetrwała wojny.

Ukończyła studia na Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Sopocie.
Wyszła za mąż za Januszcza / ~~zmarł w~~ /.

Z chwilą powstania "Związku Sybiraków" Joanna włączyła się do pracy w Oddziale w Gdyni, a potem po nawiązaniu kontaktu z "Archiwum Wschodnim", rozpoczęła poszukiwania byłych więźniów Mińska, a w szczególności uczestników "Marszu Śmierci". Na podstawie zebranych na ten temat relacji i materiałów powstała książka "Marsz Śmierci Mińsk - Czerwień 24 - 27.06.1941" /w druku/ - Oficyna Wydawnicza Volumen w Warszawie.

Od *obecną* jest na emeryturze.

Za swe zasługi Joanna została odznaczona:

Krzyżem A.K. "Wiano" "Nów", Krzyżem A.K.- Polska swemu obrońcy,
Krzyżem Partyzanckim, Odznaką "Burza", Krzyżem Sybirackim, oraz odznakami:
"Zasłużony dla Turystyki" i Zasłużony dla Handlu Zagranicznego.

~~Relacje własne:~~

- 1/. Pamiętnik własny Joanny Stankiewicz - Januszcza.
- 2/. Książka "Marsz Śmierci Mińsk - Czerwień 1941 r."
Oficyna "Volumen" Warszawa, J. stankiewicz - Januszcza.
- 3/. Książka "Jeśli zapomnę o Nich"
Oficyna Editions - Spotkania, Grażyna Lipińska
- 4/. "Wspomnienia" - Olimpia Zeitz /Olejniczakowska/
- 5/. Relacja Własna - Jerzy Olejniczakowski - "Okoń".

Wobec tego studia na Wydziale Sakralnym Bibliotek w Białymostku.
 W celu powstania "Związku Bibliotek" Janina Kozłowska nie do pracy
 w Oddziale w Białymostku, a potem po powrocie do Koscianki z "Archiwum Wschodnim",
 rozpoczęła poszukiwania byłych wędźników Mińska, a w szczególności noszą-
 cych "Przewodniczących". Na podstawie zebranych na ten temat informacji i ma-
 teriałów powstała książka "Przewodniczący Mińsk - Gierwien 24 - 27.06.1941"
 (w drukarni - Oddział Wydawnictw Wojska w Warszawie).

Do swej książki Joanna została obsadzona:
 Krzyżem A.K. "Wiano", "Kłosa", Krzyżem A.K. - Polska swemu obrońcy,
 Krzyżem Partyzanckim, Odmaką "Bursa", Krzyżem Sybirskim, oraz Odmaką:
 "Białostok dla Turystyki" i "Białostok dla Handlu Zagranicznego".

Spis treści:

1. Tamtejszy wspaniały Janina Stankiewicz - Janina Kozłowska.
2. Książka "Przewodniczący Mińsk - Gierwien 1941 r."
3. Oddział "Wojska" Warszawa 1. Stankiewicz - Janina Kozłowska.
4. Książka "Jedni są z nami a inni"
5. Oddział Edytorski - Spotkania z Gierwien 1941 r.
6. "Wspomnienia" - Olimpijska Złota Olimpijka (Olejniczkowska)
7. Biuletyn Wiadomości - Jerzy Olejniczkowski - "Okno".